

اصول و مبانی نظری بیمه

(جلد اول)

نویسندگان:

دکتر غدیر مهدوی

فاطمه نصیری

پژوهشگاه بیمه
مجلس شورای اسلامی

سرشناسه	:	مهدوی کلشیمی، غدیر، ۱۳۲۷ -
عنوان و نام پدیدآور	:	اصول و مبانی نظری بیمه / نویسندگان: مهدوی، فاطمه نصیری.
مشخصات نشر	:	تهران: بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، پژوهشکده بیمه، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	:	نورده، ۲۲۳ص: نمودار.
فروست	:	سری کتابهای تحول در صنعت بیمه: ۷۷.
شابک	:	دوره ۱-۲۶-۹۷۸-۶۰۰-۶۷۳۱-۲۷-۸ : ج. ۱: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۳۱-۲۷-۸
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	بیمه - ایران
شناسه افزوده	:	نصیری، فاطمه، ۱۳۶۴ -
شناسه افزوده	:	بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران. پژوهشکده بیمه
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۱ / الف ۹ / م ۹۵ / HG ۸۶۹۵
رده بندی دیویی	:	۳۶۸ / ۰۵۵۰
شماره کتابشناسی ملی	:	۲۱۷۹۸۲

اصول و مبانی نظری بیمه (جلد اول)

نویسندگان: دکتر غدیر مهدوی، فاطمه نصیری

ناظر: آیت کریمی

صفحه آرا: پریسا روزه کفال، علی حسین صفری

طراح جلد: یوسف رجبی

ناظر فنی چاپ: علی حاتم آبادی

چاپ: اسری

چاپ اول: ۱۳۹۱

تعداد: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۳۱-۲۷-۸

ناشر: پژوهشکده بیمه (وابسته به بیمه مرکزی ج.ا.ا)

نشانی: تهران، سعادت آباد، میدان کاج، خیابان سرو غربی، پلاک ۴۳

تلفن: ۲۲۰۸۲۰۸۴ - دورنگار: ۲۲۰۶۶۰۶۵ صندوق پستی: ۴۴۹۹ - ۱۹۳۹۵

وب سایت: <http://www.IRC.ac.ir> پست الکترونیکی: info@IRC.ac.ir

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

پیشگفتار رئیس کل بیمه مرکزی ج.ا.ا

رهنمود مقام معظم رهبری مدظله‌العالی در نام‌گذاری دهه چهارم انقلاب اسلامی با عنوان **دهه پیشرفت و عدالت**، آغاز مرحله جدیدی در پویایی ایران اسلامی به سمت الگوی مطلوب اقتصادی است؛ الگویی که ثمره آن سعادت و رفاه دنیوی و اخروی انسان در ابعاد مادی و معنوی خواهد بود.

نهاد بیمه از جهت افزایش امنیت ذهنی و اطمینان خاطر و نیز توزیع عادلانه اثرات سوء مخاطره‌ها، نقش مهمی در بهسازی بستر اقتصادی جامعه دارد. این نهاد با کاهش زیان‌های ناشی از انواع خطرات متداول در عرصه‌های مختلف زندگی و کاهش فقر جبری ناشی از خسارت‌های غیرقابل پیش‌بینی، نقش مهمی در تحقق عدالت اقتصادی ایفا می‌کند. همچنین جایگاه این نهاد در تأمین بخشی از منابع مالی مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری، افزایش تولید و اشتغال پایدار، موجب اهمیت آن در تحقق پیشرفت اقتصادی می‌گردد. به همین جهت نهاد بیمه از اجزای بی‌بدیل در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت محسوب می‌شود.

بیمه مرکزی ج.ا.ا (به عنوان متولی صنعت بیمه در کشور) مأموریت دارد زمینه مناسب توسعه و ارتقای کمی و کیفی عملکرد این صنعت را فراهم آورد. بدین لحاظ و از جهت راهبرد کلان کشور در پیشرفت دانش بنیان اقتصاد ملی، پژوهشکده بیمه (وابسته به بیمه مرکزی ج.ا.ا) با هدف تأمین نیازمندی‌های علمی و توسعه زیرساخت‌های نرم‌افزاری صنعت بیمه کشور فعالیت می‌کند. انتشار کتاب‌ها و نشریات علمی - پژوهشی، تخصصی و اطلاع‌رسانی و مدیریت مطالعات و پژوهش‌های تخصصی در حوزه بیمه، از مأموریت‌های اصلی این پژوهشکده در راستای هدف مذکور است. امید است این اقدامات، عامل مؤثری در بهبود وضعیت و جایگاه این نهاد در کشور شده و ان شاء الله موجب تحقق وضعیت مطلوب آن در چهارچوب الگوی اسلامی - بومی در کشورمان فراهم شود.

سید محمد کریمی

رئیس کل بیمه مرکزی ج.ا.ا

پیشگفتار سرپرست پژوهشکده بیمه

بیمه، صنعتی سودمند، ضروری، مؤثر در توسعه اقتصادی و تقویت‌کننده روحیه تعاون و همیاری است. این صنعت از جهت داشتن سه اثر مهم «افزایش امنیت در عرصه‌های مختلف زندگی و فعالیت‌های اقتصادی»، «افزایش سرمایه‌گذاری، اشتغال و رشد اقتصادی» و «توزیع عادلانه ریسک‌ها و ارتقای عدالت اقتصادی و کاهش فقر ناشی از مخاطرات که دامنگیر بخشی از جامعه می‌شود»، حائز جایگاه مهمی در پیشرفت و تعالی یک کشور است.

باوجود نقش مهم بیمه در بسترسازی و تأمین شرایط مساعد اقتصادی، وضعیت کنونی این صنعت در اقتصاد ملی با وضعیت بایسته آن فاصله معناداری دارد. ناآشنایی عمومی و کم‌بودن تقاضا برای محصولات بیمه‌ای، دانش فنی پایین در عرضه خدمات بیمه‌ای، وجود نارسایی‌ها در مدیریت واحدهای عرصه بیمه از دلایل عدم توسعه مناسب این صنعت در کشور است. از آنجاکه بشر همه رستگاری‌ها و توفیقات خود را در طول تاریخ به کمک علم و تجربه کسب کرده است، کلید حل این مشکل نیز نگاه علمی‌تر به مشکلات این صنعت و یافتن راه‌حل در بستر علم است. این هدف جز با حرکت در دو مسیر به صورت توأمان میسر نمی‌گردد. مسیر اول، فرهنگ‌سازی عالمان و بسط و گسترش علوم مرتبط با بیمه با انجام پژوهش‌ها و ممارست در انتقال علوم مرتبط با بیمه و بومی‌کردن آن و مسیر دوم، استفاده از نتایج این علوم و تبدیل نظریات به راهکارهای اجرایی است.

پژوهشکده بیمه (وابسته به بیمه مرکزی ج.ا.ا) به‌عنوان مهم‌ترین نهاد علمی و پژوهشی ملی در صنعت بیمه، وظیفه مدیریت و هدایت فعالیت‌های علمی و پژوهشی مختلف در این حوزه را با هدف برطرف کردن کاستی‌های مربوط به عرضه و تقاضا برای محصولات بیمه و نیز بهبود وضعیت این صنعت و ارتقای جایگاه آن در نظام مالی و اقتصادی کشور برعهده دارد. انتشار کتاب‌ها، نشریات و محصولات علمی مرتبط با این صنعت، به‌منظور گسترش این دانش و بهره‌گیری از آن در عمل، از جمله مأموریت‌های مهم و کلیدی این پژوهشکده است.

باتوجه به اینکه از سیاست‌های مهم برنامه تحول در صنعت بیمه کشور، توسعه توانمندی‌ها و ظرفیت‌های علمی این صنعت بوده و مهم‌ترین ابزار نیل به این هدف، انتشار کتاب‌های تخصصی در زمینه بیمه است، پژوهشکده بیمه، با انتشار کتاب‌های تخصصی بیمه به صورت تألیف یا ترجمه و بومی کردن آن، تلاش می‌کند تا در راه دستیابی به این هدف گام بردارد.

کتاب حاضر، یکی از این کتاب‌های تخصصی است که امید می‌رود برای کلیه خوانندگان سودمند واقع گردد. در پایان بر خود لازم می‌دانم از نویسندگان / مترجمان و تمامی همکاران پژوهشکده بیمه در بخش‌های مختلف به‌خاطر زحماتی که در امر تألیف، ترجمه و چاپ و انتشار این کتاب‌ها متحمل می‌شوند، تشکر و قدردانی کنم.

غدير مهدوی

سرپرست پژوهشکده بیمه

مقدمه مؤلفین

بیمه صنعتی است که علاوه بر ایجاد امنیت و آرامش خاطر برای کلیه فعالیتهای زندگی، موجب افزایش سرمایه‌گذاری و رونق اقتصادی، توزیع عادلانه ریسک در اجتماع و بهبود ریسک می‌شود. علیرغم کارکرد وسیع این صنعت سودمند و مفید، متأسفانه این صنعت در کشور ما مهجور باقی مانده و از پتانسیل وسیع آن بهره‌برداری کافی نشده است. در حالیکه میزان تقاضای سرانه بیمه در جهان بیش از ۶۶۰ دلار برآورد شده است، این میزان برای کشور ما حدود ۱۱۰ دلار در سال ۲۰۱۱ بوده است (Sigma No 3, 2012).

از نظر دانش بیمه نیز متأسفانه صنعت بیمه کشور از خلاء زیادی رنج می‌برد و تعداد کتب منتشره مربوط به این صنعت، از آنچه که بایسته است، فاصله زیادی دارد. از کتب مفیدی که نیاز به انتشار آن در کشور احساس می‌گردد، کتاب کلیات بیمه منطبق با سرفصل دانشگاه‌ها است. اگرچه کتاب وزین کلیات بیمه نویسنده گرانقدر آقای آیت کریمی سال‌ها نیاز دانشجویان و کارشناسان را برآورده کرده است، اما این کتاب رویکرد نظری را به کتاب مورد اشاره افزوده است. کتاب حاضر که عمدتاً برگرفته از دو کتاب دانشگاهی *Fundamentals of risk and Insurance* تألیف Vaughan & Vaughan و *Principles of risk management and Insurance* تألیف George Rejda می‌باشد، علاوه بر کاربرد بیمه به مباحث نظری نیز اشاره نموده است. جلد اول این کتاب در هفت فصل به رشته تحریر درآمده و مباحث ریسک، مدیریت ریسک، بیمه، اصول اساسی قراردادهای بیمه، وظایف شرکت‌های بیمه، بیمه‌های اجتماعی و سازمان بیمه‌های اجتماعی و صندوق‌های رفاه را در برمی‌گیرد.

انشاء... در جلد دوم مباحث مربوط به انواع بیمه‌ها و مباحث تکمیلی دیگر ارائه خواهند شد. در تکمیل این اثر افراد زیادی ایفاء نقش نموده‌اند که لازم است از همگی آنها تقدیر و تشکر به عمل آید. از همکاران گرانقدر در اداره نشریات پژوهشکده خانم‌ها ناهید دوستی،

نوریه سادات ذوقی، فاطمه دارنگ و آقایان حسام قاسمیان، علی حسین صفری و از
معاونین محترم پژوهشی و پشتیبانی و سایر دست‌اندرکاران پژوهش‌کنده قدردانی می‌نمائیم.
طبیعی است که این اثر خالی از نقصان و عیب نیست. از اندیشمندان گرانقدر استدعا
داریم که از تذکر کاستی‌ها و عیوب دریغ نورزنند.

تهران، پاییز ۹۱

غدير مهدوی

فاطمه نصیری

www.ketab.ir

فهرست

عنوان	صفحه
فصل اول: مسئله ریسک	۱
۱. مقدمه	۵
۲. مفهوم ریسک	۶
۳. عدم اطمینان و ارتباط آن با ریسک	۸
۴. درجه ریسک	۹
۵. عامل ضرر و مخاطره	۱۲
۵-۱. خطر	۱۲
۵-۲. مخاطره	۱۲
۵-۲-۱. مخاطرات فیزیکی	۱۳
۵-۲-۲. مخاطرات اخلاقی	۱۳
۵-۲-۳. مخاطرات روئیه‌ای	۱۳
۶. دسته‌بندی ریسک	۱۴
۶-۱. ریسک‌های مالی و ریسک‌های غیرمالی	۱۴
۶-۲. ریسک‌های ایستا و ریسک‌های پویا	۱۵
۶-۳. ریسک‌های خالص و ریسک‌های سوداگرانه	۱۵
۶-۴. ریسک‌های عام و ریسک‌های خاص	۱۶
۷. انواع ریسک‌های خالص	۱۷
۷-۱. ریسک‌های اشخاص	۱۷
۷-۲. ریسک‌های اموال	۱۸
۷-۲-۱. خسارت مستقیم	۱۸
۷-۲-۲. خسارت غیرمستقیم یا تبعی	۱۸
۷-۳. ریسک‌های مسئولیت	۱۹
۸. بار ریسک بر دوش جامعه	۱۹
۹. روش‌های رویارویی با ریسک	۲۰
۹-۱. اجتناب	۲۱

۹-۲	کنترل خسارت	۲۱
۹-۲-۱	پیشگیری از خسارت	۲۱
۹-۲-۲	کاهش خسارت	۲۲
۹-۳	نگهداری ریسک	۲۲
۹-۴	انتقالات غیربیمه‌ای	۲۳
۹-۴-۱	انتقال ریسک از طریق قراردادهای	۲۳
۹-۴-۲	پوشش قیمتی ریسک‌ها	۲۳
۹-۴-۳	ادغام شرکت‌های تجاری	۲۴
۹-۵	بیمه	۲۴
فصل دوم: مدیریت ریسک		
۱	مقدمه	۳۱
۲	اهداف مدیریت ریسک	۳۲
۲-۱	اهداف قبل از وقوع خسارت	۳۲
۲-۲	اهداف پس از وقوع خسارت	۳۳
۳	فرآیند مدیریت ریسک	۳۴
۳-۱	تعیین اهداف	۳۴
۳-۲	شناسایی ریسک‌ها	۳۵
۳-۳	ارزیابی ریسک‌ها	۳۷
۳-۴	بررسی روش‌های مختلف و انتخاب بهترین روش مدیریت ریسک	۳۹
۳-۴-۱	کنترل ریسک	۳۹
۳-۴-۲	تأمین مالی ریسک	۴۱
۳-۴-۲-۱	نگهداری ریسک	۴۱
۳-۴-۲-۲	انتقالات غیربیمه‌ای	۴۳
۳-۴-۲-۳	بیمه‌ها	۴۳
۳-۴-۳	فواید بیمه	۴۵
۳-۴-۴	مضرات بیمه	۴۶
۳-۴-۵	نیاز به یک برنامه در خرید بیمه	۴۷
۳-۴-۶	اشتباهات معمول در خرید بیمه	۴۸
۳-۴-۷	اصل خسارت بزرگ: اول پوشش‌های ضروری	۴۸

۴۹	۳-۴-۸. بیمه به عنوان آخرین راه چاره: پوشش‌های اختیاری
۵۰	۳-۴-۹. مزایای فرانشیز
۵۱	۳-۴-۱۰. کدام روش مدیریت ریسک باید به کار برده شود؟
۵۲	۳-۵. اجرا و پیاده‌سازی تصمیمات گرفته شده در برنامه مدیریت ریسک
۵۳	۳-۶. مرور و ارزیابی دوره‌ای
۵۳	۴. مدیریت ریسک انفرادی
۵۴	۴-۱. مراحل مدیریت ریسک انفرادی
۵۴	۴-۱-۱. شناسایی ریسک‌های بالقوه
۵۵	۴-۱-۲. ارزیابی خسارات بالقوه
۵۶	۴-۱-۳. انتخاب بهترین روش مقابله با خسارت
۵۷	۴-۱-۴. مرور دوره‌ای برنامه
۵۷	۵. ملاحظات در خصوص انتخاب ابزار مدیریت ریسک
۵۸	۵-۱. قوانین مدیریت ریسک
۶۱	۵-۲. مدیر ریسک غیر حرفه‌ای
۶۲	۶. جایگزین‌هایی برای بیمه‌های بازرگانی
۶۳	۶-۱. خودبیمه‌گری
۶۳	۶-۲. معایب خودبیمه‌گری
۶۴	۶-۳. شرکت‌های بیمه‌ای کیتو
۶۹	فصل سوم: مفهوم بیمه
۷۳	۱. مقدمه
۷۴	۲. تعریف بیمه از دیدگاه فردی
۷۵	۳. تعریف بیمه از دیدگاه جامعه
۷۶	۴. ویژگی‌های اساسی بیمه
۷۷	۴-۱. به اشتراک گذاشتن خسارات
۷۹	۴-۲. انتقال ریسک
۷۹	۴-۳. پرداخت غرامت
۷۹	۵. تئوری احتمال و قانون اعداد بزرگ
۸۰	۵-۱. تعیین احتمال پیشامد
۸۳	۵-۲. کاربرد آمار در بیمه

۵-۳	قانون اعداد بزرگ در صنعت بیمه	۸۶
۵-۴	محاسبات حق بیمه با استفاده از آمار کاربردی	۹۱
۵-۵	مسائل حل شده	۹۹
۶	انتخاب نامساعد (کژگزینی) در بیمه	۱۲۱
۷	ویژگی های یک ریسک بیمه پذیر	۱۲۲
۷-۱	تعداد زیاد موضوع بیمه نامه	۱۲۲
۷-۲	خسارت غیر عمدی و تصادفی	۱۲۳
۷-۳	خسارت قابل تعیین و اندازه گیری	۱۲۳
۷-۴	خسارت غیر فاجعه آمیز	۱۲۴
۷-۵	قابل محاسبه بودن احتمال وقوع خسارت	۱۲۵
۷-۶	امکان پذیر و قابل پرداخت بودن حق بیمه از نظر اقتصادی	۱۲۵
۸	مقایسه بیمه و شرط بندی	۱۲۶
۹	مقایسه بیمه و مدیریت ریسک مالی	۱۲۷
۱۰	خود بیمه گیری	۱۲۸
۱۱	فواید بیمه برای جامعه	۱۲۹
۱۱-۱	پرداخت غرامت برای خسارات بیمه شده	۱۳۰
۱۱-۲	ترس و نگرانی کمتر و آرامش خاطر بیشتر	۱۳۰
۱۱-۳	منابع وجوه قابل سرمایه گذاری	۱۳۱
۱۱-۴	پیشگیری از خسارت	۱۳۱
۱۱-۵	افزایش اعتبار	۱۳۲
۱۱-۶	توزیع عادلانه خسارت ها و ریسک	۱۳۲
۱۲	هزینه های بیمه برای جامعه	۱۳۳
۱۲-۱	هزینه فعالیت های بیمه گیری	۱۳۳
۱۲-۲	مخاطرات اخلاقی و روحی	۱۳۴
۱۲-۳	مطالبات فراتر از واقعیت	۱۳۴
۱۳۹	ضمیمه فصل سوم	
۱۵۷	فصل چهارم: اصول اساسی قراردادهای بیمه	
۱۶۱	۱. مقدمه	
۱۶۳	۲. کاربرد قوانین عمومی در قراردادهای بیمه	

۱۶۱	۲-۱. الزامات عمومی قراردادهای معتبر
۱۶۳	۲-۲. طرفین قرارداد بیمه
۱۶۴	۲-۳. هدف قانونی
۱۶۴	۲-۴. شکل قانونی
۱۶۵	۳. اصول حقوقی خاص قراردادهای بیمه
۱۶۵	۳-۱. اصل غرامت
۱۶۶	۳-۱-۱. ارزش نقدی ارزش واقعی
۱۶۹	۳-۱-۲. استثنائات اصل غرامت
۱۷۳	۳-۲. اصل نفع بیمه‌پذیر
۱۷۴	۳-۲-۱. اهداف نفع بیمه‌پذیر
۱۷۵	۳-۲-۲. نمونه‌هایی از نفع بیمه‌پذیر
۱۷۷	۳-۲-۳. چه زمانی باید نفع بیمه‌پذیر وجود داشته باشد؟
۱۷۸	۳-۳. اصل جانشینی
۱۷۹	۳-۳-۱. اهداف اصل جانشینی
۱۷۹	۳-۳-۲. کاربردهای اصل جانشینی
۱۸۱	۳-۴. اصل حداکثری حسن‌نیت
۱۸۶	۳-۵. اصل تعدد بیمه
۱۸۷	۳-۶. اصل علت نزدیک (علت مستقیم)
۱۸۸	۴. ویژگی‌های قانونی مختص قراردادهای بیمه
۱۸۸	۴-۱. تصادفی بودن
۱۸۹	۴-۲. یک‌جانبه بودن
۱۹۰	۴-۳. مشروط بودن
۱۹۰	۴-۴. شخصی بودن
۱۹۲	۴-۵. رضایت
۱۹۳	۵. ساختار بیمه‌نامه
۱۹۷	فصل پنجم: وظایف شرکت‌های بیمه
۲۰۱	۱. مقدمه
۲۰۲	۲. نرخ‌گذاری
۲۰۴	۲-۱. برخی مفاهیم اساسی در نرخ‌گذاری

۲۰۷	۲-۲. انواع نرخ‌ها.....
۲۰۷	۲-۲-۱. نرخ‌های گروهی.....
۲۰۸	۲-۲-۲. نرخ‌های انفرادی.....
۲۰۸	۲-۲-۲-۱. نرخ‌گذاری قضاوتی.....
۲۰۹	۲-۲-۲-۲. نرخ‌گذاری جدولی.....
۲۰۹	۲-۲-۲-۳. نرخ‌گذاری تجربی.....
۲۱۰	۲-۲-۲-۴. نرخ‌گذاری گذشته‌نگر.....
۲۱۱	۲-۳. تعدیل سطوح نرخ‌ها.....
۲۱۲	۲-۴. مدل‌سازی تاجمه و نرخ‌گذاری.....
۲۱۳	۲-۵. دقت اکچونرال.....
۲۱۴	۳. بیمه‌گری.....
۲۱۵	۳-۱. خط‌مشی بیمه‌گری.....
۲۱۶	۳-۲. اصول اساسی بیمه‌گری.....
۲۲۰	۳-۳. مراحل بیمه‌گری.....
۲۲۰	۳-۳-۱. نماینده به عنوان بیمه‌گر اولیه.....
۲۲۴	۳-۳-۲. انتخاب یا رد تقاضای بیمه.....
۲۲۵	۳-۳-۳. بیمه‌گری پس از انتخاب.....
۲۲۶	۳-۴. سایر ملاحظات بیمه‌گری.....
۲۲۶	۳-۴-۱. کفایت نرخ و بیمه‌گری.....
۲۲۷	۳-۴-۲. بیمه اتکایی و ارزیابی.....
۲۲۷	۴. تولید (فروش).....
۲۲۷	۴-۱. بخش نمایندگی.....
۲۲۸	۴-۲. حرفه‌ای‌گری در فروش.....
۲۲۸	۵. تصفیه خسارت.....
۲۲۹	۵-۱. اهداف اساسی در فرآیند تنظیم و تصفیه خسارت.....
۲۳۰	۵-۲. انواع کارشناسان خسارت.....
۲۳۲	۵-۳. مراحل تصفیه خسارت.....
۲۳۳	۵-۳-۱. اعلان خسارت.....
۲۳۳	۵-۳-۲. تحقیق و بررسی.....

۲۳۴	۵-۳-۳ اثبات خسارت
۲۳۵	۵-۳-۴ تصمیم‌گیری در رابطه با پرداخت یا رد خسارت
۲۳۶	۶. سرمایه‌گذاری
۲۳۶	۶-۱. سرمایه‌گذاری در بیمه‌های عمر
۲۳۷	۶-۲. سرمایه‌گذاری‌های بیمه اموال و حوادث
۲۳۸	۷. اتکایی نمودن ریسک‌ها
۲۳۸	۷-۱. تعاریف
۲۳۹	۷-۲. دلایل کارگیری بیمه اتکایی
۲۳۹	۷-۲-۱. افزایش ظرفیت بیمه‌گری
۲۴۰	۷-۲-۲. تثبیت سودهای شرکت بیمه
۲۴۰	۷-۲-۳. کاهش ذخیره هزینه‌های عاید نشده (URP)
۲۴۲	۷-۲-۴. حفاظت در برابر خسارت فاجعه‌آمیز
۲۴۲	۷-۳. سایر دلایل اتکایی نمودن ریسک‌ها
۲۴۳	۷-۴. انواع بیمه‌های اتکایی
۲۴۳	۷-۴-۱. بیمه اتکایی اختیاری
۲۴۴	۷-۴-۲. بیمه اتکایی قراردادی
۲۴۶	۷-۴-۲-۱. قرارداد اتکایی مشارکتی
۲۴۸	۷-۴-۲-۲. قرارداد اتکایی مازاد سرمایه
۲۴۸	۷-۴-۲-۳. قرارداد اتکایی مازاد خسارت
۲۴۹	۷-۴-۲-۴. صندوق اتکایی مشترک
۲۵۱	۷-۵. انتخاب‌های جایگزین برای بیمه اتکایی سنتی
۲۵۱	۷-۵-۱. تبدیل ریسک به اوراق بهادار
۲۵۲	۷-۵-۲. اوراق قرضه فاجعه
۲۵۲	۸. سایر فعالیت‌های شرکت بیمه
۲۵۲	۸-۱. حسابداری
۲۵۲	۸-۲. خدمات حقوقی
۲۵۳	۸-۳. کنترل خسارت
۲۵۳	۸-۴. داده‌پردازی الکترونیکی
۲۵۳	۸-۵. مهندسی

فصل ششم: بیمه‌های اجتماعی.....	۲۵۷
۱. مقدمه.....	۲۶۱
۲. تعریف بیمه‌های اجتماعی.....	۲۶۲
۳. ویژگی‌های بیمه‌های اجتماعی.....	۲۶۲
۴. مقایسه بیمه‌های اجتماعی و بازرگانی.....	۲۶۵
۵. تاریخچه بیمه‌های اجتماعی.....	۲۶۷
۵-۱. تاریخ بیمه اجتماعی در جهان.....	۲۶۷
۵-۲. تاریخچه بیمه‌های اجتماعی در ایران.....	۲۷۰
۵-۲-۱. تأمین اجتماعی پیش از انقلاب اسلامی.....	۲۷۰
۵-۲-۲. تأمین اجتماعی پس از انقلاب.....	۲۷۲
۶. انواع بیمه‌های اجتماعی.....	۲۷۴
۶-۱. بیمه بیماری.....	۲۷۴
۶-۱-۱. پرداخت غرامت دستزد.....	۲۷۴
۶-۱-۲. ارائه خدمات درمانی.....	۲۷۵
۶-۱-۲-۱. درمان مستقیم.....	۲۷۶
۶-۱-۲-۲. درمان غیرمستقیم.....	۲۷۶
۶-۱-۲-۳. درمان به شیوه مختلط.....	۲۷۷
۶-۲. بیمه ازکارافتادگی.....	۲۷۸
۶-۲-۱. ازکارافتادگی کلی.....	۲۷۹
۶-۲-۲. ازکارافتادگی جزئی.....	۲۷۹
۶-۲-۳. غرامت مقطوع.....	۲۷۹
۶-۳. بیمه فوت (مستمری بازماندگان).....	۲۸۰
۶-۴. بیمه بازنشستگی.....	۲۸۱
۶-۵. بیمه بیکاری.....	۲۸۲
۷. آیا بیمه اجتماعی واقعاً نوعی بیمه است؟.....	۲۸۳
فصل هفتم: سازمان بیمه اجتماعی و صندوق‌های رفاه، پس‌انداز و بازنشستگی در ایران.....	۲۸۷
۱. مقدمه.....	۲۹۱
۲. سازمان‌های بیمه اجتماعی کشور.....	۲۹۴
۲-۱. سازمان تأمین اجتماعی.....	۲۹۴

- ۲-۲. سازمان بازنشستگی کشوری ۲۹۶
- ۲-۳. سازمان بیمه خدمات درمانی ۲۹۸
- ۲-۴. سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح ۳۰۰
- ۲-۵. صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر ۳۰۲
۳. صندوق‌های بازنشستگی و بیمه، رفاه و پس‌انداز اختصاصی کشور ۳۰۵
- ۳-۱. صندوق بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت ایران ۳۰۷
- ۳-۲. صندوق بازنشستگی و پس‌انداز کارکنان شرکت مخابرات ایران ۳۰۹
- ۳-۳. صندوق بازنشستگی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ۳۰۹
- ۳-۴. صندوق بازنشستگی بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران ۳۱۰
- ۳-۵. صندوق بازنشستگی شرکت سهامی بیمه ایران ۳۱۰
- ۳-۶. صندوق بازنشستگی و وظیفه مستخدمین سازمان بنادر و کشتیرانی ۳۱۱
- ۳-۷. سازمان بازنشستگی شهرداری تهران ۳۱۲
- ۳-۸. صندوق بازنشستگی آب‌پاشی ۳۱۲
- ۳-۹. صندوق بازنشستگی کارکنان هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران ۳۱۴
- ۳-۱۰. صندوق بازنشستگی شرکت ملی صنایع مس ایران ۳۱۵
- ۳-۱۱. صندوق بازنشستگی کارکنان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران ۳۱۵
- ۳-۱۲. صندوق بازنشستگی، وظیفه، ازکارافتادگی و پس‌انداز کارکنان بانک‌ها ۳۱۶
- ۳-۱۳. صندوق بازنشستگی وزارت جهاد کشاورزی ۳۱۷
- ۳-۱۴. صندوق بازنشستگی کارکنان شرکت فولاد ۳۱۷
- ۳-۱۵. صندوق بیمه، پس‌انداز و رفاه کارکنان راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران ۳۱۸
- ۳-۱۶. صندوق بیمه و ذخیره فرهنگیان ۳۱۹
- منابع ۳۲۳